

РОЗДІЛ 11. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО СТАНУ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

INVESTMENT SUPPORT OF SUSTAINABLE INDUSTRIAL ENTERPRISES

У статті розглянуто місце інвестиційного забезпечення в фінансовому напрямку формування стійкого стану підприємства, визначенні завдання інвестиційного забезпечення та залежність структури джерел формування інвестиційного забезпечення від дії багатьох факторів, таких як діюча система оподаткування підприємств, темпи зростання обсягів реалізації продукції підприємства, структура активів, стан ринку капіталу, кредитна політика національного банку країни та ін., що дає змогу підприємствам мінімізувати витрати на залучення капіталу, знизити ризики втрати платоспроможності й запобігти банкрутству.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення, конкурентоспроможність, економічна стійкість, джерела інвестиційного забезпечення, інвестиційна привабливість.

В статті розглянуто місце інвестиційного забезпечення в фінансовому напрямку формування стійкого стану підприємства, визначенні завдання інвестиційного забезпечення та залежність структури джерел формування інвестиційного забезпечення від дії багатьох факторів, таких як діюча система оподаткування підприємств, темпи зростання обсягів реалізації продукції підприємства, структура активів, стан ринку капіталу, кредитна політика національного банку країни та ін., що дає змогу підприємствам мінімізувати витрати на залучення капіталу, знизити ризики втрати платоспроможності й запобігти банкрутству.

темпы увеличения объемов реализации продукции предприятия, структуры активов, состояние рынков капитала, кредитная политика национального банка страны и т. п., что дает возможность предприятиям минимизировать затраты на привлечение капитала, снизить риск потерь платежеспособности и избежать банкротства.

Ключевые слова: инвестиционного обеспечения, конкурентоспособность, экономическая стойкость, источники инвестиционного обеспечения, инвестиционная привлекательность.

In the article the place of investment support in the financial direction of forming stable state enterprises, defining objectives of investment support and dependency structure of sources of investment support from the effects of many factors such as the current system of taxation, the growth in sales of enterprise, the structure of assets, the state of capital markets, credit policy of the national bank of the country et al., enabling enterprises to minimize the cost of raising capital, bemean risks of loss of solvency and avoid bankruptcy.

Key words: investment to ensure competitiveness, economic stability, sources of investment support, investment attractiveness.

УДК 338.24

Худолій В.Ю.

д.е.н., професор, професор кафедри економіки та менеджменту
Міжнародний науково-технічний
університет імені академіка Юрія Бугая

Пономаренко Т.В.

к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту
Міжнародний науково-технічний
університет імені академіка Юрія Бугая

Постановка проблеми. Проблема залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у реальний сектор економіки України завжди була актуальною. Інвестиційні процеси в Україні характеризуються недостатнім обсягом інвестицій, значною різницею між інвестиційними вкладеннями та інвестиційними потребами, обмеженими можливостями фінансування інвестицій із різних джерел.

Простежується постійна динаміка до збільшення у структурі джерел інвестицій власних коштів підприємств (57% у 2008 році до 73.5% у 2016 році. Значно зменшилася частка кредитів банків (з 17,3% у 2008 р. до 7.6% у 2016 р.). Питома вага бюджетних ресурсів значно знизилася з 7.1% в 2008 році до 2.3% в 2016 році [1]. За цих умов однією з першочергових для будь-якого господарюючого суб'єкта стає проблема зміцнення своїх позицій у ринковому середовищі, що сприяли б активізації інвестиційної діяльності. За цих умов українською актуальною є проблема формування інвестиційних ресурсів підприємства, що є неможливим без ефективного процесу інвестиційного забезпечення.

Ринкові умови господарювання потребують формування конкурентних переваг як на рівні держави, так і на рівні окремого підприємства. Тому активізація інвестиційно – інноваційної політики,

дослідження механізмів її фінансування, планування та управління, в тому числі і на державному рівні, є важливим сучасним завданням [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інвестиційної політики, проблем підвищення інвестиційного забезпечення на різних рівнях господарювання досліджували такі вітчизняні та зарубіжні автори, як І.О. Бланк., Є.А. Бельтюков, Б.В. Буркінський, А.І. Бутенко, В.М. Геєць, М.С. Герасимчук, В.М. Гриньова, М.І. Зверяков, А.І. Ковальов, Т.В. Майорова, А.А. Пересада, В.П. Савчук, С.Д. Супрун, В.М. Хобта, Н.А. Хрущ, Л.І. Федулова, У.Ф. Шарп, А.Д. Шеремет, С.В. Юхимчук, О.М. Ястремська, Дискіна А.А. та інші.

Але в повному обсязі проблема інвестиційного забезпечення стійкого стану промислових підприємств на основі комплексного підходу не вирішено.

Постановка завдання. В даній статті дослідимо місце та значення інвестиційних ресурсів в забезпеченні стійкого стану промислового підприємства, визначимо завдання та джерела інвестиційного забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження вітчизняного інвестиційного ринку дозволяє зробити висновок, що недосконалість його інформаційної інфраструктури обумовлює

систему контролю над ціною інвестиційних ресурсів з боку монопольних учасників ринку (це і фінансово-промислові групи, акціонерні та публічні товариства). А загалом відомо, що інвестори переважно фінансують інноваційну діяльність перспективних та високорентабельних суб'єктів ринку, фінансові продукти банків.

Сьогодні в Україні в умовах обмеженості бюджетних та інвестиційних ресурсів процес створення інноваційних структур усіх типів перебуває в критичній стадії. В умовах відсутності державної довгострокової програми їх розвитку, механізмів фінансово-кредитної, податкової та організаційної підтримки з боку державних структур, а також відповідного методичного забезпечення цей процес є несистемним та епізодичним. Фактично економіка України продовжує інвестуватися переважно за рахунок реінвестування доходів підприємств, у результаті спостерігається домінування частки власних коштів підприємств у фінансуванні їх інвестицій в основний капітал і фактично означає закритий характер економічного відтворення [3].

Узагальнення наукових думок багатьох вітчизняних і зарубіжних учених щодо сутності поняття

«інвестиційне забезпечення підприємства» дозволяє розглядати його як системну єдність процесів формування та використання інвестиційних ресурсів підприємства, спрямовану на його соціально-економічний розвиток, ефективність якої забезпечується системою інвестиційного забезпечення [4].

Загальновідомо, що стійкий розвиток підприємства це збалансований і гармонічний розвиток, який забезпечує на належному рівні теперішні потреби суб'єктів господарювання. Стійкість підприємства здебільшого розглядають як такий стан, коли воно стабільно функціонує, гнучко реагуючи на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, як здатність підприємства повертатися в стан рівноваги за певний час, або якщо система виходить із певного стану рівноваги, для переходу її на новий рівень [5].

Класичні теорії економічного зростання розглядають стабільність будь – якої економічної системи, насамперед, у зв'язку з факторами її розвитку. В основі яких – фінансові механізми й інвестиційні ресурси [3].

Цікаво розглянути складові підсистеми фінансового механізму, що забезпечує стійкий розвиток

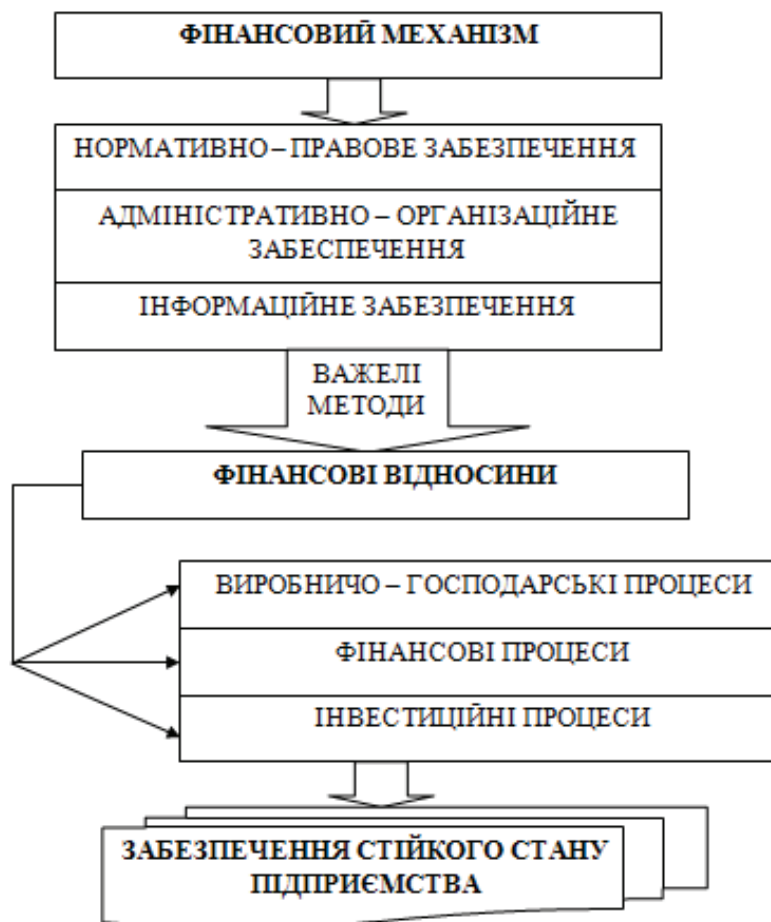

Рис. 1. Підсистеми фінансового механізму промислового підприємства

Таблиця 1

Завдання інвестиційного забезпечення стійкого стану промислового підприємства

№ з/п	ЗАВДАННЯ
1	дослідження зовнішнього інвестиційного середовища і прогнозування майбутньої кон'юнктури інвестиційного ринку
2	розробка стратегічних напрямів інвестиційної діяльності підприємства
3	пошук і оцінювання інвестиційної привабливості окремих проектів, а також вибір найефективніших
4	розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства
5	оцінювання інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів і відбір найефективніших з них
6	формування інвестиційного портфеля і його оцінювання за показниками прибутковості, ліквідності та ризику
7	поточне планування й оперативне управління реалізацією окремих інвестиційних проектів
8	організація моніторингу реалізації окремих інвестиційних програм і проектів
9	підготовка рішень про своєчасний вихід з неефективних інвестиційних проектів

підприємства [3]. Фінансовий механізм можливо визначити як спосіб впливу підсистем, представлених на рис. 1.

Козаченко Г.В. розглядає фінансовий напрям забезпечення стійкого стану підприємства як мультикомпонентне поняття, що складається із сукупності показників, які характеризують вплив таких чинників; як: власних оборотних коштів, власних інвестиційних ресурсів, залучених оборотних коштів, залучених інвестиційних ресурсів, статутного фонду, норми прибутку, використання оборотних коштів, норми прибутку використання інвестиційних ресурсів, ліквідності балансу[6].

Як складова забезпечення стійкого стану промислового підприємства інвестиційне забезпечення охоплює реалізацію таких завдань (табл. 1) [7]:

Інвестиційне забезпечення здійснюється за рахунок як власних, так і залучених коштів (рис. 2) [7].

Як визначає Кадол Л.В., формування структури джерел інвестиційного забезпечення залежить від дії багатьох факторів, таких як діюча система оподаткування підприємств, темпи зростання обсягів

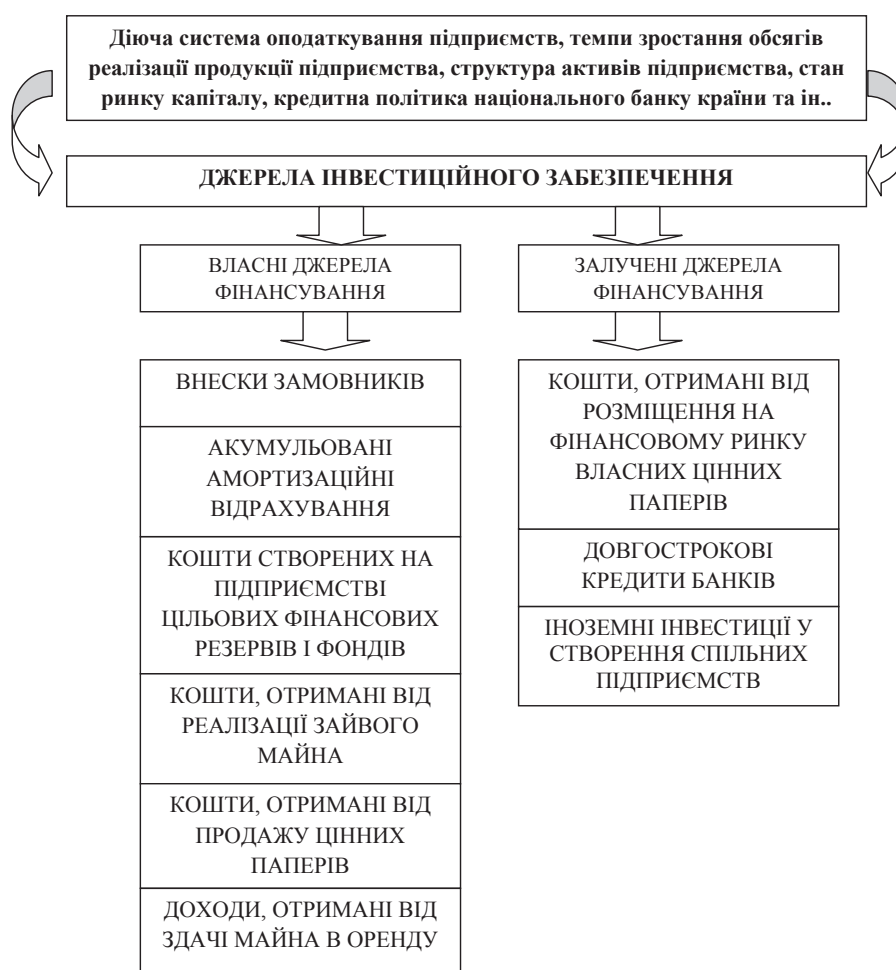

Рис. 2. Джерела інвестиційного забезпечення

реалізації продукції підприємства, структура активів підприємства, стан ринку капіталу, кредитна політика національного банку країни та ін. [7].

Вибір оптимальної структури джерел інвестиційного забезпечення дає змогу підприємствам мінімізувати витрати на залучення капіталу, знизити ризики втрати платоспроможності й запобігти банкрутству.

Узагальнюючі літературні джерела можливо визначити складові інвестиційного забезпечення промислового підприємства, це техніко – технологічна складова, фінансова, кадрова, інноваційна, інформаційна, організаційна, маркетингова та ресурсна складові [3].

Ефективність інвестиційного забезпечення залежить від формування інвестиційних ресурсів, від вибору напрямів вкладення капіталу, від організаційно – економічних умов інвестиційної діяльності та від безпосередньо самої реалізації інвестиційної програми. Їх кругообіг відбувається за наявності у підприємства інвестиційної привабливості, яка і мотивує здійснення інвестицій.

В основі кругообігу стадій інвестиційного забезпечення лежить інвестиційний процес, основні стадії якого наступні: інвестиційна стратегія розвитку підприємства, прогнозування та програмування інвестицій, планування інвестицій, обґрунтування доцільності інвестицій, мотивація інвестиційної діяльності, фінансування інвестиційного процесу, страхування інвестицій, освоєння інвестицій, забезпечення інвестицій матеріально – технічними ресурсами, реалізація інвестиційного проекту [8].

Таким чином, можливо ствердити, що інвестиційне забезпечення – це процес реалізації заходів щодо створення сукупності організаційно-економічних умов для здійснення інвестиційної діяльності, формування та використання інвестиційних ресурсів та оцінювання рівня інвестиційного забезпечення з метою обґрунтування доцільності реалізації інвестиційного рішення.

Форми ефекту від інвестиційного забезпечення й процесі інвестиційної підприємства формується з часом запізнення. Між витратами інвестиційних ресурсів і одержанням прибутку від їх втілення проходить тривалий час, що визначає довгостроковий характер цих витрат.

На жаль, Україна не входить до переліку найбільш інвестиційно привабливих країн. Причинами такої ситуації є досить високий рівень інвестиційних, фінансових і політичних ризиків, високий рівень інфляції, нестабільність законодавства, нерозвинутість фондового ринку, відсутність державних гарантій захисту іноземного інвестора та законодавчо затверджених методик з оцінки інвестиційних проектів. Серед причин непривабливості українського інвестиційного клімату називають також і повільні темпи реформування економіки і

законодавчої бази; нераціональний розподіл внутрішніх інвестицій, як приватних, так і державних; високі податки; надмірне регулювання і заполітаризованість економіки [9].

Іноземних інвесторів відлякує відсутність бажання втілення великомасштабних проектів, особливо ризикових високотехнологічних інновацій.

Збільшення потоку іноземних інвестицій в Україну можливо бути забезпечено наступними чинниками: одержання прибутку на довгостроковій основі, доступ до порівняно дешевих джерел сировини та ресурсів та використання дешевої робочої сили.

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, можливо ствердити, активація інвестування є одним із основних чинників розвитку економічного потенціалу країни і посилення інтенсивності інвестиційної діяльності і одним із першочергових завдань для розв'язання господарських проблем, що сприятиме зміцненню конкурентоспроможності економіки України. В сучасних умовах господарювання основним інструментом забезпечення стійкого стану промислового підприємства та механізму реалізації стратегічних цілей його економічного розвитку є інвестиції, під якими слід розуміти усі види капіталу, що вкладається юридичними та фізичними особами для одержання економічного, соціального та екологічного ефекту.

Визначенні завдання інвестиційного забезпечення стійкого стану промислового підприємства та залежність структури джерел формування інвестиційного забезпечення від дії багатьох факторів, таких як: діюча система оподаткування підприємств; темпи зростання обсягів реалізації продукції підприємства; структура активів підприємства; стан ринку капіталу; кредитна політика національного банку країни та ін., що дає змогу підприємствам мінімізувати витрати на залучення капіталу, знизити ризики втрати платоспроможності й запобігти банкрутству.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Держстат України, 1998-2016, офіційний сайт ukrstat.gov.ua.
2. Худолій, В.Ю., Пономаренко Т.В., Кадол Л.В. / Засади державної інноваційної політики // Мукачівський державний університет. Електронне фахове видання «Економіка та суспільство». – №6. – 2016. – С. 232-236.
3. Єлецких С.Я. Дослідження сутності та складових фінансового механізму розвитку промислового підприємства // Економіка промисловості. – 2013. – №3(63). – С. 105–112.
4. Дискіна А.А. Інвестиційне забезпечення промислових підприємств на основі комплексної оцінки/ автореферат на здоб. наук ступ канд. екон наук. // 08.00.04, Одеса. – 2012. – 20 с.

5. Гонтарева І.В. Взаимосвязь устойчивости и эффективности функционирования промышленных предприятий / И.В. Гонтарева // Науковий інформаційний вісник «бізнес-Інформ». – 2011. – № 7. – С. 64-67.

6. Малий бізнес: Козаченко Стійкість та компенсаторні можливості: монографія / Г.В. Козаченко, А.Е. Воронкова, В.Ю. Медяник, В.В. Назаров // К. : Лібра, 2003. – 328 с.

7. Кадол Л.В., Ковальчук В.А. Економіка будівництва у схемах, формулах та таблицях.

Навчальний посібник // Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ». – 2012. – 442 с.

8. Павловська Л.Д., Ходаківська В.М. Монографія / Інвестиційне забезпечення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств // Житомир «Полісся». – 2015. – 236 с.

9. Губарь Е.В. Удосконалення методів управління інвестиційною діяльністю підприємств харчової промисловості: Автореферат дис. канд. ек. наук: 07.03.2007.// Нац. ун-т харч. техн. – К., 2007. – 35 с.